

Μήνυμα του Γενικού Γραμματέα του Παγκοσμίου Μετεωρολογικού Οργανισμού (ΠΜΟ) Petteri Taalas, για την Παγκόσμια Μέρα Μετεωρολογίας 23 Μαρτίου 2018.

«Καιρός και Κλίμα: Εγρήγορη, Επαγρύπνηση!», αυτό είναι το σύνθημα που προβάλλεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Μετεωρολογίας (ΠΟΜ) με την ευκαιρία της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Μετεωρολογίας, που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 23 Μαρτίου. Προσθέτοντας δε και τη λέξη Σύνεση, σε ότι αφορά την διαχείριση των υδάτινων πόρων, συμπληρώνουμε ένα θεμελιώδες τρίδυμο παραγόντων που δίδουν κίνηση στην μηχανή που ονομάζεται αειφόρος ανάπτυξη.

Αν και από τη μια ο καιρός, το κλίμα και το νερό είναι ζωτικής σημασίας για την δημόσια ευημερία, την υγεία και την εξασφάλιση της διατροφής των πληθυσμών, από την άλλη μπορούν να καταστούν συνάμα και εν δυνάμει φορείς μεγάλων καταστροφών. Μετεωρολογικές συνθήκες υψηλού κινδύνου, όπως τροπικοί κυκλώνες, ισχυρές βροχοπτώσεις, κύματα καύσωνα, παρατεταμένες ξηρασίες, εποχικές καταιγίδες, πολύ χαμηλές θερμοκρασίες κλπ., είχαν και έχουν διαχρονικά μεγάλο κόστος σε ανθρώπινες ζωές και περιουσίες. Και το χειρότερο, στις μέρες μας, η παγκόσμια κλιματική αλλαγή έχει δυστυχώς επιφέρει μεγάλη αύξηση τόσο στη συχνότητα όσο και στην ένταση των ακραίων αυτών καιρικών φαινομένων.

Δυστυχώς το έτος 2018 ξεκίνησε απ' εκεί που έμεινε το 2017 –με καταιγισμό έντονων καιρικών φαινομένων, που πήραν ανθρώπινες ζωές και κατέστρεψαν περιουσίες. Η περσινή (2017) περίοδος των τροπικών κυκλώνων στις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν χειρότερη όλων των εποχών, ως προς το κόστος των καταστροφών που προκάλεσαν, ενώ σε μικρά νησιά της Καραϊβικής εκμηδενίστηκαν πλήρως τα οφέλη που είχαν προκύψει από αναπτύξεις δεκαετιών, όπως για παράδειγμα στην Δομινίκα των Μικρών Αντιλλών. Επίσης, μεγάλες πλήμμυρες, λόγω των Μουσώνων, ξεσπίτωσαν και ξεκλήρισαν εκατομμύρια ανθρώπους στην Νοτιοανατολική Ασία, ενώ παρατεταμένες ξηρασίες και ανομβρίες στο Κέρας της Αφρικής, επιδείνωσαν την κατάσταση φτώχειας και αύξησαν δραματικά την πίεση στους ντόπιους πληθυσμούς για μετανάστευση.

Δεν αποτελεί έκπληξη το ότι, για δεύτερη συνεχή χρονιά, το θέμα του Περιβάλλοντος ήταν το μεγαλύτερο μέλημα των ηγετών των χωρών του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, όπως αναφέρθηκε στην Έκθεσή τους για τους μεγαλύτερους κινδύνους που απειλούν σήμερα τον Πλανήτη. Στους κινδύνους αυτούς έχουν περιληφθεί, εκτός από τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι απώλειες στην βιοποικιλότητα και η καταστροφή των οικοσυστημάτων, οι μεγάλες φυσικές καταστροφές, οι καταστροφικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και η αποτυχία μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κλπ. Απ' αυτά, οι επιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων θεωρήθηκαν, κατά πολύ, ως ο πλέον εξέχων παράγοντας κινδύνου.

Το 2017 ήταν ανάμεσα στα τρία πιο θερμά έτη που έχουν ποτέ καταγραφεί, ενώ είναι μέχρι στιγμής το θερμότερο έτος χωρίς φαινόμενο Ελ-Νίνιο στα χρονικά. Η μακροπρόθεσμη κλιματική αλλαγή, ως αποτέλεσμα της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, επιφυλάσσει στον Πλανήτη μας ένα θερμότερο μέλλον, με περισσότερα ακραία καιρικά και υδρολογικά πλήγματα.

Εύχομαι όλα τα μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας, τελικά να βρεθούν σε πλήρη ετοιμότητα για να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τους επερχόμενους μετεωρολογικούς και υδρολογικούς κινδύνους. Κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο για να υποστηριχθεί το διεθνές πρόγραμμα δράσης για την αειφόρο ανάπτυξη, την πρόληψη και μείωση των συνοδευτικών καταστροφών και την προσαρμογή στις νέες συνθήκες, ένεκα της κλιματικής αλλαγής.

Ιδιαίτερα, χρειάζεται να είμαστε έτοιμοι έναντι των ακραίων καιρικών, κλιματικών και υδρολογικών απειλών, με την τελειοποίηση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης πολλαπλών κινδύνων, καθώς και με τη βελτίωση και τον εμπλουτισμό των μέσων συντονισμού και άμεσης ανταπόκρισης σε αυτούς. Προς αυτό το στόχο, ο ΠΟΜ δημοσιεύει ένα κατάλογο ελέγχου συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης πολλαπλών κινδύνων –ένα πρακτικό εργαλείο σημαντικό για την μεγιστοποίηση της θωράκισης και γρήγορης επανάκαμψης από τις επιπτώσεις αυτών των κινδύνων.

Οι Εθνικές Μετεωρολογικές και Υδρολογικές Υπηρεσίες οφείλουν να είναι σε θέση να παρέχουν σε όλους –άτομα, κοινότητες, τομείς οικονομικών και κυβερνητικών δραστηριοτήτων, δημόσιους φορείς κλπ. , μετεωρολογικές προγνώσεις σε διάφορους χρονικούς ορίζοντες –από προγνώσεις αμέσου ισχύος (nowcasting), μέχρι μεσοπρόθεσμες, μακροπρόθεσμες και εποχικές προγνώσεις, για όλα τα καιρικά και κλιματικά φαινόμενα –και σε γλώσσα σαφή και κατανοητή από όλα τα στρώματα του πληθυσμού.

Για την ενίσχυση της δυνατότητας αντίστασης και αντοχής έναντι ακραίων μετεωρολογικών φαινομένων, είναι εκ των ων ουκ άνευ, πρώτα και πάνω απ'όλα, η εγκατάσταση και λειτουργία ενός εκτεταμένου και εύρωστου δικτύου παρακολούθησης και καταγραφής, σε στεριά, θάλασσα και αέρα -ακόμα και στο εγγύτερο διάστημα –για την παροχή των δεδομένων που χρειάζονται για τις καιρικές προγνώσεις και τις έγκαιρες προειδοποιήσεις για τα ακραία καιρικά και κλιματικά φαινόμενα. Ο ΠΟΜ, ως ο στυλοβάτης της παγκόσμιας μετεωρολογικής κοινότητας, παραμένει αφοσιωμένος στην παροχή βοήθειας προς τα Μέλη που έχουν ανάγκη να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν τις υποδομές τους, σε ότι αφορά τις μετεωρολογικές παρατηρήσεις, ενώ η ανάπτυξη κλιματολογικών υπηρεσιών προσφέρει μια καλή ευκαιρία προς αυτή την κατεύθυνση.

Δεύτερον, η θωράκιση της κοινωνίας έναντι των ακραίων καιρικών και κλιματικών φαινομένων πρέπει να βελτιωθεί με βάση τις εξελίξεις στις επιστήμες και στις τεχνολογίες που αφορούν τις μετεωρολογικές προγνώσεις. Η δραματική μείωση στην απώλεια ζωών ένεκα ακραίων μετεωρολογικών φαινομένων στα τελευταία τριάντα χρόνια, αποδίδεται ως επί το πλείστον στην σημαντική βελτίωση της ακρίβειας των προγνώσεων και των μεθόδων έγκαιρης προειδοποίησης, καθώς και του καλύτερου συντονισμού με τις αρχές διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων και δημόσιων καταστροφών. Χάρη στην εξέλιξη του τομέα των ψηφιακών συστημάτων αριθμητικής πρόγνωσης καιρού, σήμερα μια πενθήμερη πρόγνωση είναι εξίσου αξιόπιστη με μια διήμερη πρόγνωση μιας εικοσαετίας πίσω. Και αυτή η τάση βελτίωσης συνεχίζεται, με αποτέλεσμα ολοένα και πιο έγκαιρες και ακριβείς προειδοποιήσεις σε περιπτώσεις κρίσεων.

Πράγματι, τα συστήματα έγκαιρων προειδοποιήσεων αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα για την πρόληψη και αποφυγή των φυσικών καταστροφών. Μπορούν να σώσουν ζωές και να μειώσουν κατά πολύ τις υλικές απώλειες και οικονομικές επιπτώσεις των επικίνδυνων μετεωρολογικών φαινομένων. Για να έχουν όμως αποτελεσματικότητα πρέπει να απευθύνονται ενεργά και άμεσα στα άτομα και στις κοινότητες που εκτίθενται περισσότερο σε κάθε είδος κινδύνου φυσικής καταστροφής, και να είναι σε θέση να κοινοποιούν εύκολα και γρήγορα τα σχετικά μηνύματα και προειδοποιήσεις. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, θα ήταν καλό επίσης να γίνεται και σχετική επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για τους κινδύνους, καθώς και εξασφάλιση της διαρκούς ετοιμότητας και επαγρύπνησης των εν δυνάμει επηρεαζομένων.

Για αυτούς τους λόγους ο ΠΟΜ έχει ξεκινήσει μια πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου τυποποιημένου συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για πολλαπλούς κινδύνους, σε συνεργασία με τις εθνικές Μετεωρολογικές και Υδρολογικές Υπηρεσίες ανά το παγκόσμιο.

Βρισκόμαστε επίσης σε στενή συνεργασία με εταίρους από το Πρόγραμμα Κλιματικών Κινδύνων και Έγκαιρης Προειδοποίησης και με το Παγκόσμιο Πλαίσιο Κλιματολογικών Υπηρεσιών, με σκοπό την παροχή βοήθειας στους περισσότερο ευάλωτους πληθυσμούς.

Οι απανταχού Υδρολογικές Υπηρεσίες είναι επίσης σημαντική παράμετρος στην εξίσωση για την άμυνα έναντι των φυσικών απειλών. Γι' αυτό και ο ΠΟΜ βρίσκεται ανάμεσα στους μεγάλους χωρηγούς για ένα παγκόσμιο συνέδριο για το Νερό, το οποίο θα συνέλθει τον ερχόμενο Μάιο, με κύριο θέμα τη σημασία των Υδρολογικών Υπηρεσιών για την ευημερία των πληθυσμών.

Συμπερασματικά, ο ΠΟΜ παραμένει πιστός στο στόχο της συμπλήρωσης των κενών που υπάρχουν στα δίκτυα παρακολούθησης και καταγραφής του καιρού και του κλίματος, καθώς, και της διευκόλυνσης της ταχείας και έγκαιρης εκπομπής και διανομής όσο το δυνατόν ακριβέστερων και έγκαιρων προγνώσεων. Ταυτόχρονα με την προμήθεια υπηρεσιών προειδοποίησης πολλαπλών κινδύνων και απειλών σε όλα τα κράτη μέλη, συνεισφέρει στην οικοδόμηση μιας διεθνούς κοινωνίας απρόσβλητης από τυχόν ανεπιθύμητες επιπτώσεις του καιρού, του νερού και του κλίματος. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, ο ΠΟΜ παραμένει ισχυρός παίκτης σε ότι αφορά την πλήρη υλοποίηση του Προγράμματος Δράσης του ΟΗΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη, με ορίζοντα το 2030, όπως και το Πλαίσιο Sendai για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές -με ζητούμενο πάντοτε την οικοδόμηση ενός πιο ασφαλούς Πλανήτη.

Εύχομαι μια πολύ ευχάριστη Παγκόσμια Ημέρα Νερού (22 Μαρτίου) και Παγκόσμια Ημέρα Μετεωρολογίας (23 Μαρτίου) σε όλα τα Μέλη και σε όλα τα άτομα που λαμβάνουν μέρος στις δραστηριότητες του ΠΟΜ και ελπίζω ότι όλα τα Κράτη θα καταστούν σύντομα έτοιμα και θωρακισμένα έναντι οποιασδήποτε μετεωρολογικής, κλιματικής και υδατικής απειλής.